

Εκπαιδευτική βαθμίδα: Δευτεροβάθμια
Επίπεδο Ελληνομάθειας: Γ1
Όνοματεπώνυμο εκπ/κού / Κλάδος: **Πουρνάρα Μαρία**
Σχολείο: ΤΕΓ Παρισίου (Alésia, Bergson, St Serge, ενηλίκων επίτπ.4 (B2/ Γ1))

ΤΙΤΛΟΣ 1^{ης} ΕΝΟΤΗΤΑΣ: **ΓΛΩΣΣΑ**

A. Κατανόηση γραπτού λόγου

Πρώτο μέρος - Ερώτημα 1

Διαβάστε το παρακάτω απόσπασμα επιστημονικού άρθρου για τις σχέσεις των ευρωπαϊκών γλωσσών και βρείτε ποιες από τις φράσεις που ακολουθούν είναι σωστές, ποιες όχι και ποιες περιέχουν μια πληροφορία που δεν αναφέρεται στο κείμενο. Γράψτε την απάντησή σας δίπλα σε κάθε φράση, όπως στο παράδειγμα. Οι σωστές απαντήσεις είναι επτά (7) χωρίς το παράδειγμα.

Το ευρωπαϊκό γλωσσικό τοπίο

Η ευρωπαϊκή ενοποίηση, για να είναι ουσιαστική, δεν πρέπει να περιοριστεί μόνο στην κατάργηση των συνόρων αλλά πρέπει να στηριχθεί στην απρόσκοπτη επικοινωνία των ευρωπαίων πολιτών πέρα από τα γλωσσικά σύνορα. Αυτό σε πρώτη φάση είναι δυνατόν χάρη στον μεσολαβητικό ρόλο των πολύγλωσσων ατόμων, ο αριθμός των οποίων είναι εξαιρετικά υψηλός πάνω στη γη.

Μια σύντομη ματιά στη γλωσσική κατάσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα μας αποκαλύψει ότι κάτω από την επιφανειακή ετερογένεια κρύβεται μια υψηλού βαθμού ομοιογένεια. Όλες οι γλώσσες των λαών που τη συναπαρτίζουν (με εξαίρεση τα φιλανδικά) θεωρητικά ανήκουν σε τρεις ομάδες της ινδοευρωπαϊκής οικογένειας: την αγγλοσαξονική (κελτική), τη ρομανική και την ελληνική. Οι δύο πρώτες αριθμούν πολλά μέλη, ενώ η ελληνική καταλαμβάνει μόνη της την τρίτη ομάδα. Στην πράξη όμως δεν υπάρχει αμιγής γλώσσα. Είναι λ.χ. γνωστό ότι, αν και η αγγλική ανήκει στην αγγλοσαξονική ομάδα, το 65-75% του λεξιλογίου της είναι ρομανικής προέλευσης. (Στο ποσοστό αυτό περιλαμβάνονται και τα δάνεια από την ελληνική, επειδή τα περισσότερα εισήλθαν μέσω της λατινικής). Αλλά και η γαλλική, ενώ ανήκει στη ρομανική ομάδα, περιέχει ένα ποσοστό 2,5% αγγλοσαξονικού λεξιλογίου και 4% ελληνικού, με μεγάλη όμως παραγωγική δύναμη. Η νέα ελληνική, πάλι, περιλαμβάνει σε ποσοστό περίπου 4% λέξεις αγγλοσαξονικής προέλευσης και πολύ περισσότερες ρομανικής προέλευσης (κυρίως δάνεια από τη λατινική και λιγότερο από τη γαλλική). Ακόμη το μεγάλο της πλεονέκτημα είναι ότι, στο λόγιο λεξιλόγιο, μοιράζεται με τη γαλλική και την αγγλοαμερικανική την αρχαία ελληνική κληρονομιά, η οποία της επιτρέπει να δημιουργεί νέες λέξεις που δίνουν στον μη ειδικό την εντύπωση ότι είναι πέρα για πέρα ελληνικές, π.χ. *αερολιμένας, αντιβιοτικό, ηλεκτρισμός, τεχνολογία, σπηλαιολόγος*. Αν ακόμη ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι σε πολύ

μεγάλο βαθμό τα ίδια στοιχεία δανείστηκαν οι διάφορες ευρωπαϊκές γλώσσες από τη γαλλική ή την αγγλοαμερικανική, καθώς και η περίπτωση των μεταφραστικών δανείων (που η πιστότητα της μετάφρασής τους βοηθά αναμφίβολα στη γρήγορη ανάκληση/εκμάθησή τους) -π.χ. *thermomètre* > *θερμόμετρο*, *bionic* > *βιονικός*, *astrophysics* > *αστροφυσική*-, θα διαπιστώσουμε ότι τα γλωσσικά σύνορα είναι ακόμη πιο ρευστά. Ειδικότερα σε ό,τι αφορά το ρόλο της ελληνικής, η ελληνική από τη μια μεριά εισχώρησε μέσω της λατινικής στις ρομανικές γλώσσες (εκ των οποίων η γαλλική εισχώρησε στην αγγλική), κι από την άλλη εξακολουθεί να εισχωρεί στα ειδικά λεξιλόγια των ρομανικών και αγγλοσαξονικών γλωσσών, δημιουργώντας μια υπεργλωσσική κοινή λεξιλογική ζώνη. Εξάλλου, οι ρομανικές γλώσσες εισχώρησαν στην ελληνική, αφού προηγήθηκε η μητέρα τους, η λατινική - π.χ. *κάμαρα*, *βάρκα*, *κουρσάρος*, *καπέλο*, *μπουκάλι*, *σαρδέλα*, *μενού*, *γκαράζ*, κτλ. Διαπιστώνεται δηλαδή ένας φαύλος κύκλος, αμφίδρομες σχέσεις, ένα γλωσσικό αλισβερίσι συνεχές και σε τελευταία ανάλυση ενοποιητικό.

Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. 1996.: Το λεξιλόγιο της νεοελληνικής και ο ευρωπαϊκός γλωσσικός πλουραλισμός. Στο *Η ελληνική γλώσσα στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση: Γλωσσικός πλουραλισμός και εθνοκεντρισμός* (πρακτικά συνεδρίου), 95-102 (γαλλικό κείμενο 343-350). Αθήνα: Κέντρο Λογοτεχνικής Μετάφρασης.

© Κέντρο Λογοτεχνικής Μετάφρασης του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/europe/B7/index.html

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

ΔΕΝ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1. Στην πραγματικότητα υπάρχουν “καθαρές” γλώσσες. **ΛΑΘΟΣ (παράδειγμα)**

2. Τα φιλανδικά δανείστηκαν κυρίως από τις ρομανικές γλώσσες.

3. Η ρομανική δε διακλαδίζεται σε άλλες γλώσσες.

4. Περίπου 20% αγγλικών λέξεων έχουν διεισδύσει στη γαλλική γλώσσα.

5. Η νέα ελληνική περιέχει λιγότερες λέξεις ρομανικής προέλευσης από ό,τι αγγλοσαξονικές.

6. Η αρχαία ελληνική επέτρεψε να δημιουργηθούν νέες λέξεις, κυρίως επιστημονικές, που πέρασαν στο λεξιλόγιο αγγλοσαξονικών και ρομανικών γλωσσών, καθώς και της νέας ελληνικής.

7. Πολλές ρομανικές λέξεις “έγιναν” ελληνικές κατά το πρότυπο της λατινικής.

8. Οι σχέσεις των γλωσσών είναι πολύπλοκες κι αυτό λειτουργεί αρνητικά, δημιουργώντας συγκρούσεις και διχασμούς.

Λύσεις: 2. δεν αναφέρεται, 3. λάθος, 4. λάθος, 5. λάθος, 6. σωστό, 7. σωστό, 8. λάθος.

Μαρία Πουρνάρα, φιλόλογος

Πρώτο μέρος – Ερώτημα 2

Διαβάστε το παρακάτω κείμενο και συμπληρώστε τα κενά με μια από τις λέξεις που σας δίνονται κάθε φορά.

Η Γλώσσα της εξουσίας

Η γλώσσα είναι παντοδύναμη. Την.....1..... αυτή τη γνωρίζουν οι εξουσίες,

και μάλιστα οι εξουσίες των ολοκληρωτικών καθεστώτων, και το εκμεταλλεύονται προκειμένου να .....2..... τη βούλησή τους. Φτάνουμε έτσι στις ολοκληρωτικές γλώσσες (les langages totalitaires), οι οποίες στηρίζονται κυρίως στη βουλευτική λειτουργία της γλώσσας. Μια λειτουργία που προσπαθεί να αλλοιώσει/κάμψει τη βούληση του δέκτη, πράγμα που έχει ως αποτέλεσμα την αλλοτρίωσή του, την .....3..... εξάρτησή του και την πλύση του εγκεφάλου του.

Την πιο δυνατή γλώσσα σήμερα τη διαθέτει εκείνος που έχει την πιο μεγάλη δύναμη, και την πιο μεγάλη δύναμη τη διαθέτει εκείνος που ελέγχει και .....4..... τον τύπο, το ραδιόφωνο, την τηλεόραση, χωρίς να αγνοώ τον ψίθυρο και τους κάθε είδους προπαγανδιστικούς μηχανισμούς των ολοκληρωτικών καθεστώτων, οι οποίοι (μηχανισμοί) με άκρως μελετημένους τρόπους και με επιστημονική μεθοδικότητα χρωματίζουν και ..... 5..... στην κοινή γνώμη ό,τι κάθε φορά συμφέρει στην εξουσία την οποία υπηρετούν. Η δύναμη αυτής της εξουσιαστικής γλώσσας μεταβάλλει, όπως είπαν, σε αγέλες προδομένων παλιάτσων τα ανθρώπινα πλάσματα.

Χρίστος Τσολάκης, *Από τα γράμματα στη γλώσσα*,
Έκφραση – Έκθεση, Θεματικοί κύκλοι, ΟΕΔΒ σ.25

- 1 α. αδυναμία
β. παντοδυναμία
γ. ευελιξία
δ. ποικιλία

- 2 α. υποβάλουν
β. αναβάλουν
γ. προβάλουν
δ. επιβάλουν

- 3 α. ολοσχερή
β. μηδαμινή

γ. κανονική

δ. μερική

4 α. διευθύνει

β. κατευθύνει

γ. απευθύνει

δ. μεγεθύνει

5 α. επιφέρουν

β. διαφέρουν

γ. συμφέρουν

δ. προσφέρουν

Λύσεις: 1. β, 2. δ, 3 .α, 4.β, 5. δ.

Μαρία Πουρνάρα, φιλόλογος

B. Παραγωγή γραπτού λόγου

1.

Καταθέτετε την άποψή σας σε ανοιχτή διαβούλευση του Υπουργείου Παιδείας στο Διαδίκτυο σχετικά με τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Αφού εξηγήσετε σύντομα την αξία της γλωσσομάθειας, προτείνετε συγκεκριμένα από ποια ηλικία να αρχίζει η διδασκαλία των ξένων γλωσσών και γιατί, πόσες ώρες να διδάσκεται, με ποια μέσα, από ποιους διδάσκοντες (φυσικούς ή όχι ομιλητές), σε ποια τάξη να γίνεται η εισαγωγή της δεύτερης ή τρίτης ξένης γλώσσας, καθώς και ό,τι άλλο νομίζετε σχετικό με το θέμα. (350 λέξεις).

2.

Συμμετέχετε σε ένα συνέδριο για τη θέση και την αξία των κυρίαρχων και των περιφερειακών γλωσσών. Εκθέτετε την άποψή σας στο κοινό υποστηρίζοντας ότι κάθε γλώσσα έχει την αξία της ως όχημα πολιτισμού και πρέπει να προστατευτεί από τη σαρωτική επιβολή των ισχυρών γλωσσών. Προσπαθείτε να πείσετε το ακροατήριό σας παρουσιάζοντας όσο το δυνατό περισσότερα επιχειρήματα για τη μοναδικότητα της κάθε γλώσσας (300 λέξεις).

Μαρία Πουρνάρα
Φιλολόγος

Γ. Χρήση γλώσσας

Πρώτο μέρος - Ερώτημα 1

Διαβάζετε ένα απόσπασμα από το βιβλίο του Γκαζμέντ Καπλάνι *Με λένε Ευρώπη*, το οποίο αναφέρεται στην εμπειρία ενός αλβανόφωνου συγγραφέα που γράφει τα έργα του στα ελληνικά. Όμως μερικές λέξεις έχουν σβηστεί. Οι λέξεις που λείπουν είναι παράγωγα ή σύνθετα των λέξεων που ακολουθούν. Σημειώστε δίπλα σε κάθε λέξη αυτή που πιστεύετε ότι ταιριάζει στο αντίστοιχο κενό του κειμένου, όπως στο παράδειγμα.

Προσοχή : Σημειώστε μόνο μία λέξη για κάθε κενό.

Αλβανόφωνος συγγραφέας εκφραζόμενος στα ελληνικά...

Εκεί (στην Αθήνα) ζω, εκεί γράφω, έστω κι αν γράφω για πράγματα που αφορούν την προηγούμενη ζωή μου στην Αλβανία. Δεν το είχα σχεδιάσει, ούτε το είχα φανταστεί, ότι μια ξένη γλώσσα θα γινόταν το μέσο χάρη στο οποίο θα εξασφάλιζα την .....1..... μου. Δεν είχα φανταστεί ότι μέσω μιας ξένης γλώσσας θα αναζητούσα την κατοχύρωσή μου, θα προσπαθούσα να γοητεύσω και να αποσπάσω το θαυμασμό των άλλων. Έτσι προέκυψε. Ίσως, σκέφτομαι, μου είναι πιο εύκολο να γράψω στα ελληνικά επειδή ήταν η πρώτη φορά που .....2..... δημόσια και εισέπραξα τη δημόσια αναγνώριση.

Γράφοντας σε μια γλώσσα που δεν είναι η .....3..... σου, αναδημιουργείς και ανανεώνεις την ταυτότητά σου, την .....4....., αλλά προπαντός, όταν πρόκειται για τη γραφή, εκείνη του .....5..... Η .....6..... σημαίνει να αρχίζεις τη ζωή σου από το μηδέν. Το να αφηγείσαι σε μια γλώσσα που δεν είναι η μητρική σου είναι να αρχίζεις την αφήγηση της ζωής σου από την αρχή. Γι' αυτό ένιωθα τα ελληνικά σαν καινούρια

παπούτσια που μου .....7..... την επιθυμία να τρέξω. Αφηγούμενος σε μια “ξένη” γλώσσα, ένιωθα όχι μόνο συμμετοχος, αλλά και .....8..... των βιωμάτων μου. Τα ελληνικά μου χάρισαν ένα άλλο στυλ και ρυθμό στην αφήγηση. Αλλά κυρίως μου χάρισαν την απόσταση που είχα τόσο ανάγκη για να αναπλάθω και να διαβάσω ξανά τα προηγούμενα και τα τωρινά μου βιώματα. Και αυτή η απόσταση είναι .....9....., καμιά φορά, για τον αφηγητή. Ίσως γιατί μεταμορφώνει τα .....10..... σε ανοίκεια. Η “ξένη” γλώσσα δεν κουβαλά το ιστορικό βάρος που κουβαλά η μητρική σου. Αφηγούμενος σε μια “ξένη” γλώσσα, ειδικά για πράγματα βιωματικά, νιώθεις σαν να έχεις αποκτήσει μια ασπίδα που σε προστατεύει από τη ..... και το αφόρητο βάρος των δικών σου βιωμάτων.

Γκασμέντ Καπλάνι, *Με λένε Ευρώπη*, εκδ. Λιβάνη, 2011, σελ. 40, 41)

1 Βίος	επιβίωση	(παράδειγμα)
2 έκθεση		
3 μητέρα		
4 πολιτισμός		
5 αφηγούμαι		
6 μετανάστης		
7 πρόκληση		
8 θέα		
9 σώζω		
10 οίκος		
11 συντρίβω		

Μαρία Πουρνάρα, φιλόλογος

Λύσεις

2 εκτέθηκα, 3 μητρική, 4 πολιτιστική, 5 αφηγητή, 6 μετανάστευση, 7 προκαλούσαν, 8 θεατής, 9 σωτήρια, 10 οικεία, 11 συντριβή.

Πρώτο μέρος - Ερώτημα 2

Διαβάζετε το παρακάτω απόσπασμα του μυθιστορήματος *Παρίσι- Αθήνα*, αλλά δεν καταλαβαίνετε κάποιες λέξεις. Παρακάτω σας δίνονται συνώνυμα και ορισμοί των λέξεων αυτών. Βρείτε και γράψτε τις λέξεις του κειμένου δίπλα, όπως στο παράδειγμα.

Οι λέξεις που πρέπει να βρείτε είναι 15 χωρίς το παράδειγμα.

Ελληνόφωνος συγγραφέας εκφραζόμενος στα γαλλικά...

....Φυσικά, δεν γινόταν να δώσω κείμενό μου με μία έστω ανορθογραφία. Προσπαθούσα να επιβιώσω ως δημοσιογράφος. Αισθανόμουν συνεχώς υποχρεωμένος να αποδεικνύω ότι ήξερα καλά τη γλώσσα. Ήμουν βέβαιος ότι το παραμικρό λάθος μπορούσε να με ζημιώσει ανεπανόρθωτα. Και δεν έπεσα έξω: κινδύνεψα να μην μπορέσω να συναντήσω έναν από τους αρχισυντάκτες κάποιου παρισινού περιοδικού, στο οποίο σκόπευα να πουλήσω μια σειρά συνεντεύξεων, εξαιτίας ενός λάθους που έκανα στο τηλέφωνο μιλώντας με τη γραμματέα του. Για κακή μου τύχη, χρησιμοποίησα τη φράση *à tout hasard*, που σημαίνει “για κάθε ενδεχόμενο”, προφέροντας το δεύτερο *t* της λέξης *tout* σαν να άρχιζε από φωνήεν η επόμενη λέξη. Θυμάμαι την αντίδρασή της: βουβάθηκε εντελώς. Κατόπιν, σαν δασκάλα που απευθύνεται στον πλέον καθυστερημένο μαθητή της, επανέλαβε τη φράση, αφήνοντας ένα τεράστιο κενό ανάμεσα στο *του* και το *αζάρ*. Αν είχα ν' αντιμετωπίσω τον αθηναϊκό τύπο, θα το έκανα φυσικά με μεγαλύτερη άνεση: τα ενδεχόμενα σφάλματά μου δεν θα δημιουργούσαν την υποψία ότι μπορεί και να μην ήξερα καλά ελληνικά. Άλλωστε, τα λάθη που κάνει κανείς στη δική του γλώσσα ανήκουν, κατά κάποιο τρόπο, σ'αυτήν, συμμετέχουν στην εξέλιξή της και καμιά φορά επιβάλλονται. Τα περισσότερα λάθη που έκανα μικρός αναιρέθηκαν από μόνα τους χάρη στην απλοποίηση της γραφής και την κατάργηση των πνευμάτων και της περισπωμένης. Ομολογώ ότι αυτή η αλλαγή, όσο φυσιολογική κι αν είναι, με δυσαρεστεί μερικές φορές, γιατί βελτίωσα αρκετά την ορθογραφία μου στο μεταξύ, ώστε να γράφω σωστά τη λέξη *επανειλημμένως* και να θυμάμαι ότι *ηθοποιός* παίρνει ψιλή και *ηλικία* δασεία. Χωρίς πνεύματα οι λέξεις μου φαίνονται λιγότερο γοητευτικές – σαν να τους αφαιρέσαμε τα σκουλαρίκια τους.

Δεν φοβάμαι πια μήπως μου ξεφύγει κανένα λάθος στα γαλλικά. Διεκδικώ τα λάθη μου, όπως διεκδικώ και την ιδιαιτερότητα της προφοράς μου. Τον καιρό που έψαχνα δουλειά στο Παρίσι, αντέγραφα τόσο πιστά τη γαλλική προφορά που μερικοί συνομιλητές μου δε μάντευαν καν ότι ήμουν ξένος. Αργότερα αποδοκίμασα το μιμητισμό μου και σταμάτησα να κάνω προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση. Η προφορά μου γίνεται όλο και πιο έντονα ξενική: οι συνεργάτες της ραδιοφωνικής εκπομπής της *Φρανς-Κυλτύρ*, στην οποία συμμετέχω κι εγώ, αναρωτιούνται μάλιστα μήπως το κάνω επίτηδες να τονίζω έτσι τις λέξεις. Αν συνεχιστεί αυτή η εξέλιξη, σε λίγο καιρό θα δίνω την εντύπωση ότι δεν έζησα ποτέ στη Γαλλία. Δεν έφτασα δα και στο σημείο να κάνω εσκεμμένα λάθη: αυτά που κάνω άθελά μου είναι αρκετά. Αλλά δεν με ενοχλούν πια. Θεωρώ ότι πρέπει να ξέρει κανείς πολύ καλά τη

γλώσσα για να μπορεί να κάνει τα λάθη που κάνω εγώ...

(Βασίλη Αλεξιάκη, *Παρίσι – Αθήνα, Εξάντας 1993, σ. 86, 87*)

ορθογραφικό λάθος   ανορθογραφία (παράδειγμα)

επιζήσω

οριστικά και αμετάκλητα

ατυχία

μουγγάθηκε

πιθανά

κυριαρχούν

παραγράφτηκαν

στενοχωρεί

σαηηνευτικές

προσωπικό χαρακτήρα

μιμούμουν

επέκρινα

περισσότερο

σκόπιμα

ηθελημένα

Λύσεις:

επιβιώσω, ανεπανόρθωτα, κακή τύχη, βουβάθηκε, ενδεχόμενα, επιβάλλονται, αναιρέθηκαν, δυσαρρεστεί, γοητευτικές, ιδιαιτερότητα, αντέγραφα, αποδοκίμασα, πιο έντονα, επίτηδες, εσκεμμένα.

Μαρία Πουρνάρα, φιλόλογος

Δεύτερο μέρος - Ερώτημα 3

Στο παρακάτω απόσπασμα ενός επιστημονικού άρθρου με θέμα την ιστορία της ελληνικής γλώσσας λείπουν κάποιες λέξεις. Από τη λίστα των λέξεων που σας δίνονται στη συνέχεια επιλέξτε τις σωστές σημειώνοντας τον αριθμό του κενού δίπλα στην λέξη που ταιριάζει για τη συμπλήρωσή του, όπως στο παράδειγμα.

Οι λέξεις που πρέπει να συμπληρώσετε είναι πέντε χωρίς το παράδειγμα. Υπάρχουν 6 που δεν ταιριάζουν σε κανένα κενό.

Το γλωσσικό ζήτημα στο νέο ελληνικό κράτος

Οι συζητήσεις για τη δημιουργία εθνικής ελληνικής γλώσσας που χαρακτηρίζουν την περίοδο που προηγείται της Επανάστασης είναι στενά συνδεδεμένες με την εγκατεστημένη εδώ και πολλούς αιώνες “διγλωσσία” και οι γλωσσικές αντιπαραθέσεις έχουν, όπως συνήθως συμβαίνει, ευρύτερο ιδεολογικό κοινωνικό και πολιτικό περιεχόμενο. Η κλασικιστική άποψη επιθυμεί την .....0..... στην αρχαία ελληνική, τη μόνη “καθαρή” μορφή ελληνικής, απαλλαγμένη από τις “φθορές” επιμειξιών που αρχίζουν στην ελληνιστική εποχή και .....1..... με την τουρκική κατάκτηση. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ελληνική, όπως και όλες οι γλώσσες, δάνεισε αλλά και .....2..... από πολλές γλώσσες στη διάρκεια της ιστορίας της (προελληνικές γλώσσες, σημιτικές γλώσσες, λατινική, ρομανικές γλώσσες, τουρκική, σλαβικές γλώσσες, αγγλική, γαλλική κ.ά.) Η δεύτερη άποψη αναγνωρίζει την ομιλουμένη και τη σημασία της, αλλά επιθυμεί να την “καθαρίσει” και να την “ανορθώσει”: να την .....3..... από τα τουρκικά δάνεια και να παρέμβει, σε κάποιο βαθμό, στη φωνολογία, στη μορφολογία και στη σύνταξη με βάση τα αρχαιϊστικά ή αρχαιότροπα πρότυπα. Η τρίτη άποψη υποστηρίζει απερίφραστα την ομιλουμένη ως θεμιτό υποψήφιο για το ρόλο της εθνικής γλώσσας. Σε όλη αυτή τη .....4..... για τη δημιουργία εθνικής γλώσσας θα πρέπει να τονιστεί ένα σημείο που είναι σημαντικό για την περίοδο αυτή: η ανάγκη της επιβεβαίωσης – μέσω της αρχαιοελληνικής γλωσσικής κληρονομιάς που διαθέτει .....5..... στην Ευρώπη – τόσο της ευρωπαϊκής ταυτότητας των Νεοελλήνων, που αμφισβητείται από τους ξένους (ή από κάποιους ξένους), όσο και της σχέσης της νεότερης με την αρχαία Ελλάδα.

(Αναστ. Χριστίδη, Η νέα ελληνική γλώσσα και η ιστορία της, σ. 15, Η ελληνική γλώσσα, έκδ. Κέντρο ελληνικής γλώσσας 1996)

επιστροφή 0 (παράδειγμα)

αντικατάσταση

δανείστηκε

εξουδετερώθηκαν

κορυφώνονται

έδωσε

περουσία

απαλλάξει

μάθηση

συζήτηση

εξαρτηθεί

κύρος

Μαρία Πουρνάρα, φιλόλογος

Απαντήσεις: κορυφώνονται 1, δανείστηκε 2, απαλλάξει 3, συζήτηση 4, κύρος 5.

Δεύτερο μέρος - Ερώτημα 4

Ένας φίλος αντέγραψε και σας έστειλε το παρακάτω απόσπασμα μιας επιστημονικής ομιλίας σχετικά με τις κυρίαρχες και τις ασθενείς γλώσσες. Έκανε όμως κάποια λάθη στην αντιγραφή. Βρείτε τις λανθασμένες λέξεις και γράψτε τις από κάτω, σημειώνοντας τον αριθμό της σειράς στην οποία βρίσκονται, όπως στο παράδειγμα. Οι λέξεις που πρέπει να βρείτε είναι επτά

χωρίς το παράδειγμα

Γλώσσα και πολιτισμός

1 Η γλώσσα είναι κοινωνικό προϊόν. Φοβούμαι λοιπόν ότι η ανάμειξη των κοινωνιών θα
2οδηγήσει σε ανάμειξη των γλωσσών με κυρίαρχες τις γλώσσες εκείνες από τις οποίες θα
3εκφράζουν τις κυρίαρχες κοινωνίες. Η πάλη θα είναι αμείλικτη και το αποτέλεσμα
4συντριπτικό για τις αδύνατες κοινωνίες και τις αδύνατες γλώσσες. Και αυτό που θα γίνει
5αργά και σταθερά και ίσως να οδηγηθεί, χωρίς να το συνειδητοποιήσουμε, στη γλωσσική
6και πολιτιστική αλλοτρίωση τον Έλληνα. Φοβούμαι πως ήδη ο Έλληνας αισθάνεται έτσι.
7Αισθάνεται κατώτερο τη γλώσσα του και τον πολιτισμό του, ενώ αισθάνεται ανώτερος,
8όταν μιλάει αγγλικά για παράδειγμα. Αυτές είναι η καρδιά του προβλήματος: ο ξεριζωμός
9από τα δικά μας. Η νόθευση ύστερα ακολουθεί. Και εδώ είναι που θα στήριζα την
10πρότασή μου: Για να αποφύγουμε τη γλωσσική μας παραμόρφωση, είναι ανάγκη για να
11αποφύγουμε την πολιτιστική μας παραμόρφωση. Αν θέλουμε να έχουμε δική μας
12γλώσσα, είναι ανάγκη να έχουμε δικό μας πολιτισμό, ικανό να ενσωμάτωσε και να
13αφομοιώνει τα ξένα γλωσσικά στοιχεία.

(Χ.Λ. Τσολάκης, ομιλία στο 17ο Βορειοελλαδικό Ιατρικό Συνέδριο της
Ιατρικής Εταιρίας Θεσσαλονίκης, Απρίλιος 2003, δημοσ. στο βιβλίο Έκφραση-Έκθεση Α'
Λυκείου)

Αριθμός σειράς

Λανθασμένη λέξη

0. 2η σειρά από τις οποίες (παράδειγμα)

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

Μαρία Πουρνάρα, φιλόλογος

Λύσεις: 4η σειρά *που*, 5η σειρά *οδηγηθεί*, 6η σειρά *τον*, 7η σειρά *κατώτερο*, 8η σειρά *Αυτές*, 10η σειρά *για*, 13η σειρά *ενσωμάτωσε*.